

SVAMPE- OG SKADEDYRSBEKÆMPELSE I HESTEBØNNER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Chokoladeplet og bedebladlus er de vigtigste skadevoldere i hestebønner.

Hestebønner kan angribes af chokoladeplet, hestebønnebladplet, vikkeskimmel og rust. Chokoladeplet og hestebønnebladplet kan optræde med kraftige angreb i år med fugtige forhold omkring blomstring. Rust optræder ofte så sent, at angreb har mindre betydning.

Bedebladlus kan ved kraftige angreb også være meget tabsvoldende. Der kan også være behov for at bekæmpe bladrandbiller i fremspiringsfasen.

Der er i 2015 udført 4 landsforsøg med bekæmpelse af sygdomme i hestebønner. Nedenfor er forsøgsresultater fra Sverige og Tyskland også nævnt.

Se billeder af skadegørere nedenfor.

BEKÆMPELSE AF SVAMPESYGDOMME

Se løsningsforslag til svampebekæmpelse i hestebønner i [tabel 1](#).

Midlerne Signum WG, Amistar og Orius kan anvendes og har alle en såkaldt "mindre anvendelse" til svampebekæmpelse i hestebønner. Amistar er under revurdering, og godkendelsen til mindre anvendelse er gældende, mens Amistar er under revurdering. Godkendelsen til mindre anvendelse af Orius i hestebønner er udløbet, og kun Orius med en etikette fra før juni 2015 må derfor anvendes i hestebønner. En ny godkendelse er ansøgt, men svaret foreligger pt. ikke.

Det er ved "mindre anvendelse" en betingelse for anvendelsen, at man har læst vejledningen. Denne kan f.eks. læses i [Middeldatabasen](#).

Signum WG og Amistar har kun moderat effekt mod de angivne svampesygdomme i tabel 1, hvorfor helt lave doser ikke anbefales. Bekæmpelse af chokoladeplet og hestebønnebladplet kan være aktuell omkring blomstring i meget fugtige år. Anvend omkring 0,5 kg/ha Signum WG eller 0,5 l/ha Amistar, da effekten kun er moderat. Der kan evt. også anvendes to behandlinger med 0,3-0,4 l/kg med 10 -14 dages mellemrum omkring blomstring. Vær dog opmærksom på, at Signum WG kun må anvendes 1 gang pr. vækstsæson.

Orius kan også anvendes, og har klaret sig godt i de danske og tyske forsøg. 0,6 l Orius kan anvendes ved en enkelt behandling eller med 0,4-0,5 l ved to behandlinger.

DANSKE FORSØG MED SVAMPEBEKÆMPELSE

I 3 ud af 5 forsøg blev der i 2015 opnået sikre og rentable nettomerudbytter på 2,3 - 11,9 hkg/ha. I forsøgene optrådte bl.a. chokoladeplet.

UDENLANDSKE FORSØG MED SVAMPEBEKÆMPELSE

Svenske erfaringer: I Sverige har Hushållningssällskapet i 2008-2012 udført i alt 19 forsøg med svampebekæmpelse i hestebønner omkring blomstring. I gennemsnit af forsøgene er der opnået et bruttomerudbytte på 9 procent (400 kg frø) for svampebekæmpelse med 0,5 kg/ha Signum. De svenske erfaringer er, at især chokoladeplet kan være tabsvoldende, men kraftige angreb optræder kun med års mellemrum.

Signum har bedre effekt end Amistar mod chokoladeplet, og i forsøg med meget chokoladeplet er der opnået op til ca. 1400 kg/ha eller ca. 25 procent i bruttomerudbytte for bekæmpelse. I de fleste forsøg med både 0,5 og 1,0 kg/ha Signum gav 0,5 kg/ha det højeste nettomerudbytte. Behandling med 0,5 kg Signum svarer til en omkostning på ca. 275 kg frø ved en afgrødepris på 135 kr./hkg.

Bekæmpelse 10 dage efter begyndende blomstring har været bedre end ved begyndende blomstring. Ingen af de aktuelle midler angives at have betydende effekt mod vikkeskimmel.

Tyske erfaringer: I Slesvig Holsten er der i 2005-2011 udført 29 forsøg ved Landwirtschaftskammer med sprøjtning med Orius under blomstring i forskellige sorter af hestebønner. I forsøgene forekom rust og hestebønnebladplet, ligesom der i nogle år blev set en tydelig forgrønnende effekt ved sprøjtning. I gennemsnit af forsøgene er der opnået bruttomerudbytter på 3,4 hkg/ha for sprøjtning med 0,9-1,25 l/ha Orius og med en variation fra 0 til 17 hkg/ha. Omkostning til sprøjtning med udbringning svarer til ca. 2 hkg/ha. Se nærmere i [Artikel 2112](#).

BEKÆMPELSE AF SKADEDYR

Kun Pirimor, Karate 2,5 WG og Mavrik er godkendt til skadedyrsbekæmpelse i hestebønner. Se løsningsforslag til skadedyrsbekæmpelse i hestebønner i [tabel 2](#). Pirimor må maks. anvendes 1 gang pr. vækstsæson, Mavrik må maks. anvendes 2 gange pr. vækstsæson, og Karate 2,5 WG må maks. anvendes 3 gange pr. vækstsæson.

Bladrandbiller bekæmpes kun i de tidligste vækststadier (under ca. 10 cm) ved i gennemsnit 1 gnav pr. plante. 0,1-0,15 l Mavrik eller 0,1 kg/ha Karate 2,5 WG kan anvendes mod bladrandbiller.

Bekæmpelsestærsklen for bedebladlus er 10-15 pct. planter med bladlus og begyndende kolonidannelse frem til fuld bælg længde. Ved behov for bladlusbekæmpelse anvendes 0,15-0,2 kg/ha Pirimor, 0,15-0,2 l Mavrik eller 0,2-0,25 kg/ha Karate 2,5 WG. Pirimor giver den bedste synlige effekt og foretrækkes, især ved kraftige angreb. Bemærk, at Pirimor kun må bruges 1 gang pr. vækstsæson.

Bønnefrøbillen er et nyt skadedyr i Danmark. Angrebene har hidtil været sjældne og svage, og bekæmpelse anbefales derfor ikke. I svenske forsøg er den bedste effekt opnået ved sprøjtning omkring blomstring. Se nærmere i [PlanteNyt nr. 958](#).

SPRØJTETEKNIK

Ved bekæmpelse af svampesygdomme og bedebladlus omkring blomstring anbefales en relativ høj vandmængde på omkring 200 l vand. Anvend f.eks. en 03 lavdriftdyse/refleksdyse, 3,5 atm. og 8 km/t, som giver 190 l vand eller en 025 lavdriftdyse/refleksdyse med 3,5 atm. og 7 km/t som giver 185 l vand.

Billede 1. Begyndende angreb af chokoladeplet.

Foto: Cecilia Lerenius, Jordbruksverket, Skara, Sverige.

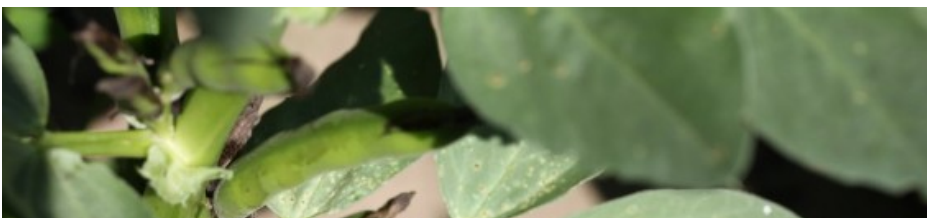
Billede 2. Kraftige angreb af chokoladeplet kan optræde med års mellemrum.

Foto: Cecilia Lerenius, Jordbruksverket, Skara, Sverige.

Billede 3. Angreb af hestebønnebladplet. Bemærk de sorte prikker (pyknider) i pletterne.

Foto: Cecilia Lerenius, Jordbruksverket, Skara, Sverige.

Billede 4. Hestebønnerust kommer oftest relativt sent.

Billede 5. Hestebønnerust.

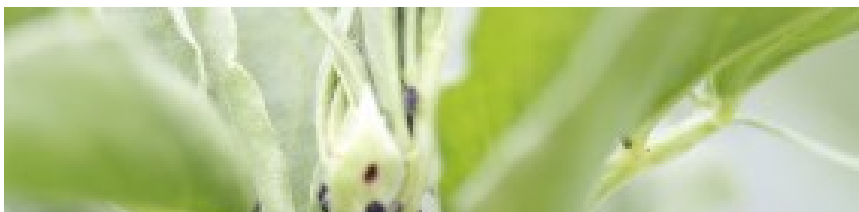
Billede 6. Vikkeskimmel på bladoverside.

Billede 7. Vikkeskimmel på bladunderside på samme blad som på foto 6. På undersiden ses en pelsagtig belægning af sporer.

Billede 8. "Billet-gnav" efter bladrandbiller.

Billede 9. Bedebladlus. Angreb kan være meget tabsvoldende.

Billede 10. Bønnefrøbillen er et nyt skadedyr i Danmark. Bekæmpelse er ikke aktuel, fordi angrebene er sjældne eller svage.

Billede 11. Gnav efter bønnefrøbiller.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.